

TOP-CONFERENCES

International Conference of Economics, Finance and Accounting Studies

International Conference of Economics, Finance and Accounting Studies is a double-blind peer-reviewed, open-access journal published to reach excellence on the scope. It considers scholarly, research-based articles on all aspects of economics, finance and accounting. As an international congress aimed at facilitating the global exchange of education theory, contributions from different educational systems and cultures are encouraged. It aims to provide a forum for all researchers, educators, educational policy-makers and planners to exchange invaluable ideas and resources.

Qurilish Korxonalarida Boshqaruv Samaradorligini Baholashning Zamonaviy Yondashuvlari

Arifjonova Zilola Dilshadovna

Toshkent arxitektura-qurilish universiteti tayanch doktoranti

Annotatsiya

Mazkur maqolada qurilish korxonalarida boshqaruv samaradorligini baholashning zamonaviy yondashuvlari tahlil qilinib, qurilish sohasida moliyaviy barqarorlik va samaradorlikka ta'sir ko'rsatuvchi omillar o'rganib chiqilgan. Maqolada likvidlik, rentabellik va investitsion samaradorlik ko'rsatkichlari asosida tahlil usullari yoritilib, raqamli boshqaruv tizimlari, Big Data va bashorat qilish bo'yicha tahlil texnologiyalarining afzalliklari bayon etiladi. Tadqiqot natijalari qurilish korxonalarining strategik rivojlanishiga xizmat qiluvchi muhim tavsiyalarni o'z ichiga oladi.

Kalit so'zlar: Бошқарув, самарадорлик, бошқарув самарадорлиги, молиявий барқарорлик, жорий самарадорлик, рақамли трансформация, Big Data, prediktiv tahlil, investitsion baholash, mehnat unumdorligi, sifat nazorati, aylanma kapital, raqamlashtirish, qurilish iqtisodiyoti.

Hozirgi vaqtda keng ko'lamli qurilish taraqqiyotining rivojlanishida ajralmas harakatlantiruvchi kuch bo'lib, bu jarayonda boshqaruv samaradorligi loyihalarning muvaffaqiyatida hal qiluvchi rol o'ynaydi. Zamonaviy qurilish loyihalarining masshtabi quyidagi ko'rsatkichlar bilan belgilanadi: ish hajmining milliardlab so'm bilan ifodalanishi, bir vaqtning o'zida barpo etilayotgan obyektlar soni va jalb qilingan mutaxassislarning minglab bo'lishi.

Biroq, bunday loyihalarni boshqarish samaradorligini baholash murakkab vazifa bo'lib, nafaqat ishtirokchilarning ko'pligi va ularning o'zaro aloqalarini, balki obyektlarning hayot aylanish siklining davomiyligini ham hisobga olishni talab qiladi. Bundan tashqari, axborot modellashtirish texnologiyalarining keng joriy etilishi va biznes jarayonlarining raqamlashtirilishi boshqaruv samaradorligini baholashga yangicha yondashuvlarni talab qilmoqda.

Ushbu maqolada biz qurilish korxonalarining boshqaruv samaradorligini baholashning zamonaviy usullarini ko'rib chiqamiz, bu esa 2025 yil sanoatining raqamli transformatsiya sharoitida rahbarlarga yanada asosli qarorlar qabul qilishga yordam beradi.

O'zbekiston qurilish sohasi keng ko'lamli o'zgarishlar jarayonini boshdan kechirmoqda, bu esa boshqaruv tizimiga mutlaqo yangi yondashuvlarni talab qilmoqda. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, qurilish bilan shug'ullanuvchi kompaniyalarning 80 foizdan ortig'i axborot texnologiyalarini joriy etish natijasida sezilarli iqtisodiy samara olayotganini ta'kidlamogda.

O‘zbekistonning barcha hududlarida qurilish sohasida raqamli texnologiyalarni joriy etish jarayoni faol olib borilmoqda. Hozirda 10 dan ortiq hududda raqamli hujjat aylanishiga o‘tish uchun normativ-huquqiy baza shakllantirilgan. Shu bilan birga, raqamlashtirish darajasi hali ham yetarli emas – qurilish kompaniyalari bu maqsadlar uchun daromadlarining bor-yo‘g‘i 1-1,5% ini ajratmoqda. Solishtirish uchun, boshqa sohalardagi yetakchi kompaniyalar bu ko‘rsatkichni 3-5% gacha oshirmoqda.

Iqtisodiy sharoitning o‘zgarishi tufayli O‘zbekistonda qurilish kompaniyalari jiddiy moliyaviy muammolarga duch kelmoqda. Tahlillarga ko‘ra, yangi loyihalarning boshlanishi sezilarli darajada kamayishi mumkin, bu esa ko‘p qavatli uy-joy qurilishi hajmini 2027–2029 yillarga kelib yillik 10-12 million kvadrat metrgacha qisqarishiga olib kelishi ehtimoli bor.

Shuningdek, qurilish materiallari narxining keskin o‘sishi kuzatilmoqda – so‘nggi uch yil davomida ayrim turdagi materiallar narxi 100-150% ga oshib ketgan. Shu bilan birga, sohadagi ish haqi o‘tgan 10 oy mobaynida o‘rtacha 25-30% ga oshgan, bu esa inflyatsiya va bozor talablariga nisbatan past sur‘atda o‘sish hisoblanadi.

An’anaviy “qurdi-sotdi” modeli asta-sekin rivojlanishning kompleks yondashuviga o‘rin bermoqda. Shunga ko‘ra, qurilish kompaniyalari o‘z faoliyat doirasini quyidagilar orqali kengaytirmoqda:

- ✓ obyektlarni boshqarish va xizmat ko‘rsatish;
- ✓ turli turdagi ko‘chmas mulklarga investitsiyalarni diversifikatsiya qilish;
- ✓ servis yo‘nalishlarini rivojlantirish;
- ✓ raqamli boshqaruv texnologiyalarini joriy etish.

Bugungi kunda O‘zbekistonda loyihalardagi tijorat ko‘chmas mulkinging ulushi 35-40% ga yetgan bo‘lib, shundan 20% savdo va ofis binolariga, 8% sanoat ko‘chmas mulki va ijtimoiy ob’ektlarga to‘g‘ri kelmoqda. Toshkent shahrida yuqori sifatli savdo markazlari bilan ta‘minlanganlik darajasi har bir kishi uchun taxminan 0,3 kvadrat metrni, ofis maydonlari – 0,9 kvadrat metrni, omborxonalar – 0,15 kvadrat metrni tashkil etmoqda.

Qurilish korxonalarining boshqaruv samaradorligini baholash ikki asosiy komponentning kompleks tahlilini talab qiladi: operatsion natijaviylik va moliyaviy barqarorlik. Har bir komponent umumiy boshqaruv samaradorligiga muhim hissa qo‘shadi.

Operatsion natijaviylik resurslardan foydalanish va yakuniy natijalarga erishish o‘rtasidagi optimal nisbat sifatida belgilanadi. Bundan tashqari, yuqori operatsion samaradorlikka ega kompaniya raqobatchilarga qaraganda bir xil harakatlarni tezroq va kam xarajat bilan bajaradi.

Operatsion natijaviylikning asosiy tamoyillari:

- ✓ biznes jarayonlarini optimallashtirish orqali takomillashtirish;
- ✓ inson resurslaridan oqilona foydalanish va funksiyalar takrorlanishini oldini olish;
- ✓ moddiy resurslar va jihozlarga ehtiyotkorona munosabatda bo‘lish;
- ✓ ichki va tashqi o‘zgarishlarni doimiy monitoring qilish.

Qurilish korxonasining moliyaviy barqarorligi uning moliyaviy mustaqilligi va to‘lov qobiliyati darajasi bilan belgilanadi. Muntazam moliyaviy barqarorlikni baholash bankrotlik xavfini minimallashtirish va bozor pozitsiyasini mustahkamlash imkonini beradi.

Moliyaviy barqarorlikning asosiy ko‘rsatkichlari:

- ✓ likvidlik koeffitsienti (optimal daraja 1,2 – 2,0);
- ✓ moliyaviy mustaqillik koeffitsienti (tavsiya etilgan daraja – 0.5 dan yuqori).

Moliyaviy barqarorlikni baholashda kompaniyaning qurilish bozoridagi ulushi, xizmatlar

xususiyati va aylanma mablag'lar hajmi hisobga olinishi lozim.

Shunday qilib, qurilish korxonasining moliyaviy va xo'jalik faoliyati tizimli yondashuv asosida tahlil qilinishi kerak, bunda kompaniya o'zaro bog'liq elementlar yig'indisi sifatida ko'rib chiqiladi. Bu jarayonda aylanma mablag'larning aylanish tezligi eng muhim xususiy ko'rsatkichlardan biri hisoblanadi.

Shu sababli, qurilish korxonasining samaradorligini baholash ishlab chiqarish va xo'jalik faoliyatining barcha jihatlarini qamrab olishi kerak. Bu esa raqobat muhitida samaradorlikni oshirish uchun zarur bo'lgan zaxiralarni aniqlash imkonini beradi.

So'nggi yillarda qurilish korxonalarining samaradorligini baholashga mo'ljallangan raqamli vositalar sezilarli darajada o'zgardi. Zamonaviy texnologiyalar loyihalarning holati bo'yicha real vaqt rejimida aniq ma'lumotlarni olish imkonini beradi, bu esa boshqaruv qarorlarining sifatini sezilarli darajada oshiradi.

Big data texnologiyalarini qo'llash boshqaruv qarorlarining aniqligini sezilarli darajada oshiradi. Tadqiqotlarga ko'ra, qurilish sanoatida katta ma'lumotlardan foydalanish to'g'ri strategik qaror qabul qilish ehtimolini 69% ga oshiradi. McKinsey hisob-kitoblariga ko'ra, ma'lumotlarni tahlil qilish qurilish xarajatlarini 5-10% ga kamaytiradi va loyihalarni amalga oshirish muddatini 10-20% ga qisqartiradi.

Shu sababli, katta ma'lumotlar qurilish kompaniyalariga quyidagilarni amalga oshirishga yordam beradi:

- ✓ resurslar ehtiyojini aniq hisoblash;
- ✓ qurilish chiqindilari hajmini prognoz qilish;
- ✓ ta'minot zanjirlarini optimallashtirish;
- ✓ texnika va ishchi kuchi boshqaruvini yaxshilash.

Prediktiv tahlil tarixiy ma'lumotlardan foydalanib prognoz yaratish va potentsial muammolarni oldindan bartaraf etishga xizmat qiladi. Masalan, Singapurda qurilish kompaniyalari ishchi kuchidan foydalanish bo'yicha ma'lumotlarni hukumat organlariga taqdim etishga majburdir, bu esa turli tashkilotlarning mehnat samaradorligini taqqoslash imkonini beradi.

Shu bois, prediktiv tahlil quyidagilarga yordam beradi:

- ✓ ish bajarilish muddatlarini prognoz qilish;
- ✓ resurslarni taqsimlashni optimallashtirish;
- ✓ potentsial xavflarni erta bosqichda aniqlash.

Shuni ta'kidlash joizki, katta ma'lumotlar bilan ishlashda maxfiylik talablari hisobga olinishi kerak – faqat shaxsiy ma'lumotlarni o'z ichiga olmagan anonimlashtirilgan ma'lumotlardan foydalanish lozim.

Qurilish korxonalarining boshqaruv samaradorligini kompleks baholash metodologiyasini ishlab chiqish tashkilot faoliyatining barcha jihatlarini tizimli tahlil qilishni talab etadi. Qurilish sohasi moliyaviy hisob-kitoblarning aniqligi va ish bajarish sifatiga yuqori talablar qo'yadi.

Samaradorlikni kompleks baholash tizimi quyidagi asosiy tamoyillarga asoslanadi:

- ✓ barcha darajalarda tizimli boshqaruv;
- ✓ sifat talablarini standartlashtirish;
- ✓ axborot oqimlarini oqilona cheklash;
- ✓ dinamik rivojlanish va takomillashtirish imkoniyati;
- ✓ integratsiya va modul tuzilish.

Demak, qurilish jarayonining samaradorligi ikkita asosiy metodika asosida baholanadi:

mutlaq baholash metodikasi – umumiy iqtisodiy natijalarni tahlil qilishga qaratilgan;

nisbiy baholash metodikasi – ma'lum innovatsiyalarning muvaffaqiyat darajasini baholashga mo'ljallangan.

Zamonaviy amaliyotda sifat va miqdoriy baholash usullarini integratsiya qilish (mixed methods research) alohida ahamiyat kasb etmoqda. Ushbu yondashuv boshqaruv samaradorligini yanada to'liq baholash imkonini beradi.

Bundan tashqari, ko'rsatkichlar tizimini shakllantirishda quyidagi omillar hisobga olinishi lozim:

- ✓ texnik-iqtisodiy ma'lumotlar;
- ✓ jamoaning ish samaradorligi;
- ✓ ish bajarish sifati;
- ✓ loyihani amalga oshirish muddatlariga rioya qilish.

Shunday qilib, kompleks baholashning maqsadi qurilish korxonasi barcha resurslaridan maksimal darajada foydalanish orqali uning samaradorligini oshirishdan iborat. Shu nuqtai nazardan, qurilish korxonasi faoliyati tahlili quyidagi tizimlarning o'zaro bog'liqligini hisobga olgan holda amalga oshiriladi: ta'minot va sotish, ishlab chiqarish, moliya va investitsiya tizimlari.

Kompleks baholash metodologiyasi qurilish korxonasi barcha jihatlarini aks ettiruvchi iqtisodiy ko'rsatkichlar tizimini yaratish va qo'llashni nazarda tutadi. Bunda nazariy chegaralar kontseptsiyasiga javob bermaydigan ko'rsatkichlar surrogat sifatida chiqarib tashlanishi lozim.

Zamonaviy sharoitda xavflarni baholashga alohida e'tibor qaratiladi. Mavjud metodikalar xavf ko'rsatkichlari bilan to'ldirilib, bu esa qurilish tashkiloti boshqaruv samaradorligini yanada aniqroq baholash imkonini beradi. Qurilish jarayonining asosiy ko'rsatkichlarini muntazam ravishda tekshirib borish va hisob-kitob qilish muammolarga tezkor munosabat bildirish imkonini beradi.

Qurilish korxonalarining operatsion samaradorligini tahlil qilish quyidagi uchta asosiy jihatni batafsil ko'rib chiqishni talab qiladi: mehnat unumdorligi, resurslardan oqilona foydalanish va qurilish sifati nazorati.

Mehnat unumdorligi ishlab chiqarish taraqqiyoti va ishlab chiqarish kuchlari rivojlanish darajasini tavsiflovchi eng muhim iqtisodiy toifalardan biridir. Shunday qilib, mehnat unumdorligini oshirish biznes rentabelligini oshirish va xarajatlarni kamaytirish imkonini beradigan asosiy vazifalardan biri hisoblanadi.

Tadqiqotlarga ko'ra, dunyo iqtisodiyotida mehnat unumdorligi yillik o'rtacha 2,8% ga oshgan, ammo qurilish sohasida bu ko'rsatkich atigi 1% ni tashkil etgan. Shu sababli, qurilish sohasida mehnat unumdorligi pasayishi dunyo iqtisodiyotiga katta moliyaviy yo'qotishlar keltiradi: Afrikada bu ko'rsatkich yiliga 30 milliard dollarga, Shimoliy Amerikada esa 580 milliard dollarga yetadi.

Qurilish sifati bajarilgan ishlarning tasdiqlangan loyihaviy yechimlarga va qurilish me'yorlariga mos kelishini tavsiflovchi kompleks tushunchadir. Shuning uchun sifat nazorati qurilishning barcha bosqichlarida amalga oshirilishi kerak: loyihalash, ishlab chiqarish va ishlab chiqarishdan keyingi bosqichlarda.

Bundan tashqari, sifat talablariga rioya qilmaslik jiddiy oqibatlariga olib kelishi mumkin. Sifat sohasidagi muammolarning asosiy manbalari quyidagilardir:

- ✓ loyihaviy hujjatlarda xatolar;
- ✓ binoning atrof-muhitiga yetarli monitoring olib borilmasligi;

- ✓ iqlimiy xavflarning yetarlicha hisobga olinmasligi;
- ✓ sifatsiz materiallar va uskunalalar;
- ✓ qurilish texnologiyasiga rioya qilmaslik;
- ✓ ijrochilarning beparvoligi.

Dunyo miqyosidagi amaliyot shuni ko'rsatadiki, materiallar, butlovchi qismlar va uskunalalar sifatini har tomonlama nazorat qilish, loyihaviy hujjatlar va bajarilayotgan ishlarni monitoring qilish muammolarni hal qilishdan ko'ra samaraliroq va kam xarajat talab qiladigan yondashuvdir.

Shu bois, yangi yetkazib beruvchilardan qurilish materiallari xarid qilinayotganda nafaqat sifat sertifikatlari va pasportlarini tekshirish, balki barcha kelayotgan materiallarni laboratoriya sinovlaridan o'tkazish zarur. Bundan tashqari, inspeksiya vaqtida nafaqat bajarilgan ishlarning sifatini, balki ob'ektga yetkazib berilayotgan materiallarning sifatini ham tekshirish lozim.

Qurilish korxonalarining moliyaviy tahlili samaradorlikni baholashning kompleks tizimini tashkil etadi, bunda rentabellik ko'rsatkichlari va aylanma kapitalni boshqarish muhim rol o'ynaydi. Statistika ma'lumotlariga ko'ra, 2018 yildan buyon O'zbekiston qurilish sektorida sezilarli o'sish kuzatilgan – foydalanishga topshirilgan turar-joy maydoni hajmi har yili ortib bormoqda.

Qurilish loyihalarining rentabelligini baholash quyidagi omillarni hisobga olishni talab qiladi:

- ✓ qurilish bosqichi;
- ✓ ko'chmas mulkning joriy bozor qiymati;
- ✓ qurilish materiallari narxlarining dinamikasi.

Bundan tashqari, qurilish kompaniyalari daromadlarining asosiy qismini ulushli ishtirok etish shartnomalari bo'yicha tushumlar tashkil qiladi, ularning amalga oshirish muddati 1 dan 3 yilgacha davom etadi.

Renabellikni aniq baholash uchun turli metodikalardan foydalaniladi:

1. Natijalar usuli – loyiha amalga oshirilish dinamikasini baholash;
2. Resurslar usuli – tasdiqlangan byudjet asosida hisob-kitob qilish;
3. Kombinatsiyalangan yondashuv – miqdoriy va sifat ko'rsatkichlarini integratsiya qilish.

Shuni ta'kidlash joizki, loyiha rentabelligiga sezilarli darajada savdo chegirmalari va moliyalashtirish komponenti ta'sir qiladi. Biroq, rentabellik kapital qiymatidan past bo'lmashligi lozim, va uning maqbul darajasi soha, geografik joylashuv va loyiha davomiyligiga bog'liq.

Aylanma kapitalni samarali boshqarish qurilish kompaniyalari uchun muvaffaqiyatga erishishning muhim omillaridan biri hisoblanadi. Shu sababli, moliyaviy ko'rsatkichlarni nazorat qilish shaffof hisob tizimini tashkil etishdan boshlanadi.

Bundan tashqari, asosiy moliyaviy ko'rsatkichlarni muntazam tahlil qilish quyidagilarni o'z ichiga oladi:

- ✓ aktivlarning likvidligini baholash;
- ✓ moliyaviy barqarorlik tahlili;
- ✓ aylanma mablag'larning aylanish tezligini nazorat qilish;
- ✓ operatsion rentabellik monitoringi.

Loyiha amalga oshirish jarayonida rentabellikni baholash uchun amaldagi ma'lumotlardan foydalaniladi, bu esa reja ko'rsatkichlaridan og'ishlarni o'z vaqtida aniqlash va muammoni tuzatish imkonini beradi.

Shunday qilib, loyiha boshlanganda talab qilinadigan investitsiyalar miqdori qanchalik katta va

uning amalga oshirish muddati qanchalik uzoq bo'lsa, rentabellik darajasi ham shunchalik yuqori bo'lishi kerak.

Shu bilan birga, qurilishning yakuniy xarajatlari bo'yicha zaxiralar qurilayotgan ob'ektning tannarxiga kiritiladi va har bir shartnoma doirasida taqsimlanadi. Shu sababli, asosiy moliyaviy ko'rsatkichlarni tahlil qilish — likvidlik, rentabellik va moliyaviy barqarorlikni baholash maqsadida — har oyda yoki har chorakda o'tkazilishi tavsiya etiladi.

Shunday qilib, moliyaviy ko'rsatkichlarni samarali boshqarish nafaqat buxgalteriya hisobining vazifasi, balki biznesni rivojlantirishga ta'sir ko'rsatadigan strategik vosita hisoblanadi. Shu bilan birga, faktik natijalar va rejalashtirilgan ko'rsatkichlar o'rtasidagi og'ishlarni tahlil qilishga alohida e'tibor qaratiladi, bu esa muammoli sohalarni o'z vaqtida aniqlash va tuzatish choralari ko'rish imkonini beradi.

Xulosa

Hozirgi vaqtda qurilish korxonalarida boshqaruv samaradorligini baholash muhim ahamiyat kasb etmoqda. Zamonaviy qurilish jarayonlari tobora murakkablashib, katta hajmdagi loyihalar va raqamli texnologiyalarni o'z ichiga olmoqda. Shu sababli, qurilish kompaniyalari o'z faoliyatining rentabelligi, moliyaviy barqarorligi va operatsion samaradorligini muntazam ravishda tahlil qilib borishi lozim.

Qurilish sohasi iqtisodiy o'zgarishlarga sezgir bo'lib, hozirgi tendensiyalar kompaniyalarning moliyaviy barqarorligiga jiddiy ta'sir ko'rsatmoqda. Raqamlashtirish jarayonining yetarli darajada bo'lmashligi, qurilish materiallari narxining keskin oshishi va ish haqining nisbatan sekin o'sishi sohaga qo'shimcha qiyinchiliklar tug'dirmoqda. Shu bilan birga, qurilish kompaniyalari o'z biznes modellarini diversifikatsiya qilishga intilmoqda, jumladan, ko'chmas mulkni boshqarish, servis xizmatlarini rivojlantirish va raqamli texnologiyalarni joriy etish orqali bozor sharoitlariga moslashmoqda.

Boshqaruv samaradorligini baholashda ikkita asosiy yo'nalishga e'tibor qaratish zarur: operatsion natijaviylik va moliyaviy barqarorlik. Operatsion samaradorlik biznes jarayonlarini optimallashtirish, resurslardan oqilona foydalanish va sifatsiz ishlarni minimallashtirish orqali oshirilishi mumkin. Moliyaviy barqarorlik esa kompaniyaning likvidlik va rentabellik ko'rsatkichlari orqali baholanadi.

So'nggi yillarda raqamli texnologiyalar, xususan, Big Data va prediktiv tahlil qurilish korxonalarining samaradorligini oshirishda muhim rol o'ynamoqda. Ushbu texnologiyalar real vaqt rejimida qaror qabul qilish imkoniyatini kengaytirib, loyihalarning aniq moliyaviy va operatsion prognozlarini ishlab chiqishga yordam beradi.

Shunday qilib, qurilish korxonalarining boshqaruv samaradorligini oshirish uchun quyidagi tamoyillarni joriy etish zarur:

- biznes jarayonlarini optimallashtirish va resurslardan samarali foydalanish;
- axborot texnologiyalarini joriy etish orqali ma'lumotlarga asoslangan boshqaruv tizimini shakllantirish;
- moliyaviy ko'rsatkichlarni muntazam tahlil qilish va strategik rejalashtirishni yo'lga qo'yish;
- xavflarni minimallashtirish maqsadida prediktiv tahlil usullaridan foydalanish;
- mehnat unumdorligini oshirish va sifatsiz qurilish ishlarini kamaytirish uchun nazorat tizimini mustahkamlash.

Umuman olganda, qurilish korxonalarining samaradorligini kompleks baholash tizimli yondashuv asosida amalga oshirilishi kerak. Bu esa nafaqat qisqa muddatli moliyaviy natijalarni yaxshilash, balki uzoq muddatli barqaror rivojlanishni ham ta'minlashga yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati

1. Семенов В.Ю. Методы оценки финансовой устойчивости в строительстве // Научные публикации. – 2022. – №2. – С. 101-106.
2. Новикова Г.Ю. Оценка эффективности управления предприятиями регионального строительного комплекса // Научно-технические ведомости СПбГПУ 4. 2009. Экономические науки. Стр. 141-145.
3. Суворова М.О., Наумов А.Е., Строкова В.В. Совершенствование системы управления жизненным циклом комплексной застройки территорий с позиции низкоуглеродного развития // Строительство и архитектура. - 2023. Т. 11. - № 2. С. 3.
4. Евтушенко С.И., Турбанов П.Д. Инструменты контроля реализации инвестиционных инфраструктурных проектов с применением информационного моделирования // Строительство и архитектура. - 2023. Т. 11. - № 3. С.16.
5. G‘iyosov I.K. Directions for organization of internal audit of management accounting system in enterprises // Synergy: Cross-Disciplinary Journal of Digital Investigation (ISSN 2995-4827). Volume 02. Issue 04, 2024. P. 50-58
6. Tojiboyeva D. Iqtisodiy samaradorlikka yondashuvlarning kontseptual asoslari va farqlari// “Iqtisod va moliya” jurnali. - 2018, 12(120).
7. Arifdjanova Z.D. Qurilish korxonalarida boshqaruv samaradorligini oshirishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmini takomillashtirish. Arxitektura, qurilish va dizayn ilmiy-amaliy jurnali. 2023 yil, mart №18. 236-244 betlar.
8. I.K.G ‘iyosov, I.O.Karimov. The role and importance of the time factor in determining the effectiveness of investment management in construction enterprises// American Journal of Business Management, Economics and Banking, ISSN (E): 2832-8078 Volume 19, December, 2023. P.93-99